

## MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Május' 7-dikén 1819.

## Belgium.

Azon tizenegy személyek között, kik, mint a' Sándor Császár ellen forraltatott özszeesküvés' részesei, fogságban vannak, ötön, Aprilis' 24-dikén Esküttekből álló ítélőszék etejébe állítottak, úgy mint: Piger Claudius András, Csávásmester, 26 esztendős; Berth Xavér Ferentz, Boráros, 41 esztendős; Dieriks Ferentz, Szénhordó, 35 esztendős; Pouillot Adolf, kinek Lacroix neve is van, régen Frantziáknál szolgált Belga ember, 33 esztendős; Buchoz Lajos, Etzetáros, 30 esztendős. Dieriksen kívül mind Frantziák. (A' más hatról már más izben megemlítettük, hogy ötöt az elővizsgálódó Birák elbótsátottak: a' hatodik pedig, ki egy *Laborde* nevű régi Frantzia tiszt, úgy elállott láb elől, hogy semmi nyomát nem találják.

Az ellenek intéztetett vád' aktáiban ezek mondatnak rollok: Tavalý Julius' vége vagy Augustus' eleje felé, midőn az Aacheni Congressusnak 's a' Monarkhák oda való özszeegyülekezésének híre Belgiumban közönségessé lett, Laborde nevű volt Frantzia Tiszt, a' ki magát a' *Vandamme*' Adjutánsának lenni mondomta, 's mint látszott politikai okok miatt hagyta vala oda Frantzia Országot, Brüsszelben való mulatása alatt egy plánumot dolgozott-ki, mellynek vakmerő bátorsága ugyan nevetséges, de azonban tsak egy részint való végrehajtása is megzavarhatta volna a' közönséges tsen-

dességet. Legelőbb Pigerrel közlötté plánumát. Plánumjoknak végrehajthatását tsak az által találták gátoltatni, hogy pénzek nem volt. Berth megigérte nékik, hogy ő pénzt fog szerezni: de nem állhatván szováának, ekkor fére tették célzásokot, hanem Oktober' 14 utolsó napjaiban, akkortáiban, mikor Sándor Császár Párisba Belgiumba vette útját, ismét elővették. Ekkor valami Dieriks nevűvel közlötték plánumjokat, ki a' határszélien külömbkülömb Contrebandos emberekkel esmerettségben élt. Ez ajánló leveleket adott Pigernek, Boussében lakó, Gandry nevű kortsmáros-hoz, hogy szerezzen özsze néhány alkalmas ifjakat, kiknek a' plánum' végrehajtásában hasznokat lehessen venni.

A' mi Pouillotot illeti, úgy látszik, hogy Oktober' 20 és 26-dik napjai között már ő is részese volt az özszeesküvésnek. A' bizonyos, hogy Nov. 3-dikán Buchozhoz menvén, megbeszélte néki azt, a' mi előtte tudva volt, 's ők még azon napon nyilatkoztatást tettek az Előljáróknál az özszeesküvésről, kik által megintettek, hogy a' dolgot titokban tartván szeméiket az özszeesküttekről le ne vegyék, 's a' mi történni fog, mindent bejelentsenek.

November' 7-dikén újabb irást készítettek Pouillot és Dieriks 's még hathatósbabb hangon mint az előbbeni volt, Gaudryhoz a' kortsmáros-hoz, az eránt, hogy pénzt szerezzen. A' levelet Pigernek adták, hogy elvigye 's minthogy Piger egy kevésbé szegény és

rongyos ember volt, Pouillot husz Frankot adott néki úti költségül, 's hogy a' Contrebandos emberek előtt annál nagyobb tekintete lehessen, Berth kaputot 's pistolyokat adott néki. Mind ezek mellett egy páltzát is adott Pouillot a' kezébe, melynek gombja a' Bonaparte Napoleon fejét ábrázolta, 's erre nézve jól a' szivére kötötte Pouillot Pigernek, hogy ezen Napoleon fejű páltzát, hogy a' Gaudry 's barátjai bizodalnokokat annál inkább megnyerhesse, nékiek megmutatni el ne mulassa.

Nov. 8-dikán Bousse felé útnak indult Piger és oda 10-ikben délben megérkezett: hanem Gaudryt, ki onnét Binchy tájékára költözött vala által, meg nem találván, a' levelet Gaudrynak valami hugára bizta, hogy szolgáltassa kezéhez, ő pedig Monsba vette útját, a' hol 11-dikben elfogatott.

Az alatt, míg Piger ezt az utat tette, Buchhoz és Pouillot Brüsszelben pistolyoknak, puskapornak, 's egyéb efféléknek felvásárlásában foglalatoskodtak, azért, mint magok erőssítik, hogy az özszeesküdteket annál bátrabbakká tegyék. A' vásárlottakat Pouillotnál rakták-le. Meg van mutatva, hogy Pouillot tudokra adatta a' maga czimborájának, hogy néki fegyverei vagynak, mellyeknek, ha szükség kívánandja hasznokat vehetik. Sőt ugyan ő a' több czimborás társoknak verbuálásán is iparkodott. — Ugyan ezen napon (9-dikben) történt, hogy Berth, a' ki Pigernek, az ő Gaudryhoz lett küldetésekor pistolyokat 's kaputot adott vala, ezen küldetést minden környülállásaival egyetemben egy előkelő embernek megbeszélte, e' pedig az egész dolgot egy más nagy Főnek bejelentette, melly után azonnal szorosabb tudakozódások tétettek 's a' részeseeknek özszezfogdostatása 10dikben elkezdődött.

A' dolog azonközben nagyon özsze szöve füzve van; a' részesekek ugyan többire mind megvallják a' mik történtek, de egygyik a' másakra hatolnak; azok, a' kik elárultattak, annak megmutatásán iparkodnak, hogy éppen magok az árulók (a' denunciánsok) lettek volna legjobban rajta, hogy az özszeesküvés végrehajtdjék; ezek pedig azzal mentik magokat, hogy ők elárulták az özszeesküdteket, következésképpen tsak azért dolgoztak, vagy mutatták hogy dolgoznak annak végrehajtatásán, hogy a' valóságos bünösöket annál inkább szemem tart-hassák.

### Frantzia Ország.

Metz mellett Montignyben nagy veszekedés történt a' lakosok és a' Helvétus katonák között. Számos emberek megsebesedtek, melyre nézve oly kérelem érkezett a' Metzi lakosoktól a' Követek' kamarájához, hogy ha jónak találja, kérje a' Királyt, hogy a' Helvétus Regementeket mind botsássa - el a' maga szolgálatjából.

A' Persa Nagy Követ Aprilis' 21-dikén Párisból útnak indult London felé.

Egy Párisi levélben a' jelentetik *Stockholmi* magános tudósítások után, hogy Svétziának belső részén egy oly várat építenek, melly, ha a' szükség kívánni fogja, a' Svétziai ármádának mind élés magazinumul mind pedig oltalmazó erősségül, 's ekképpen Svétzia' függetlenségének minden külső megtámadtatás ellen legfőbb oltalmazó bástyául szolgáljon. Ez a' Vár a' Mener- és Weter-tavak között építettik; meg - fér benne 100,000 embereknek kívántató tartalék fegyveren 's minden féle, ágyú-öntő, 's egyéb hadi készületeken kívül 30,000 ember. Ezen tudósítás szerént most Májusban fogtak volna hozzá a' vár' építéséhez. Igy, háborunak kiütésével Svétzia kiállithat 100,000 fegyvereseket.

A' Frantzia Országi mostani gondolkodás módját kevés szóval így fejez ki egy Frantzia író: — „Mennyire elhatalmaztak Párisban a' liberalis ideák, megítélhetni abból, hogy a' Dámák, kalapot *à la Bolívar*, öltözeteket *Couleur à la Champ d' Assyle*, 's felső ruhát *Couleur d' independence* viselnek.“ — „Azt, hogy mennyire elhatalmaztak itt a' liberalis ideák, így szoll egy más író, valamivel jobbatkan' meg lehetne abból itélni, hogy a' Párisban kijövő Minervának 10,000 előfizetőji vannak (ha igaz).“

\* \* \*

Végezete a' Minister De Serre' beszédének, melly a' XXXV-dik számú M. Kurir' 280 - dik levéllapján félbenmaradt: —“

„A' Religiót a' mi törvényeinknek ítélőbirói pallosával felfegyverkeztetni, annyi, mint annak nagy erejéről elfelejtkezni. Mi az ember, ez a' gyenge, ez az indulatos teremtség, hogy a' maga karját a' Mindenhatónak segedelműl ajánlhassa? A' Mindenható' erejét akarja-e ekképpen magának tulajdonítani, vagy a' maga gyenge erejét akarja a' Mindenhatónak költsönözni? Ezen üres magavetiség mind eddig igen nagyon kimutatta magát: a' lefolyt Századok 's a' Történetírások eléggé beszélnek azokat a' véres történeteket, mellyek ezen emberi magavetiségnek resultatumai valának. Öseinknek ezen ösvényeiken akarunk-e mi is menni? Vagy talám azt hisszük magunk felől, hogy már semmi olyan részrehajlás' lelke nem uralkodik köztünk, melly a' maga tulajdon ügyét akarná védelmezni, vagy megnyerni, midőn azt mutatja, hogy a' Religió'nak ügyét védelmezi. Pedig ki kezéskedik nekünk a' jövődőért? vagy ki, tsak a' jelenlévőért is? Esmerjétek-meg tehát Uraim annak a' jóvállásnak, hogy a' Religió'nak megbántóji ellen büntetést határozzunk,

's a' mfelly ellen én ezen beszédemmel viaskodok, vakmerő bátorságát 's veszedelmességét; esmerjétek-meg: Hogy ennek jóvállói oda czéloznak, hogy egy Polgári törvényt a' maga Országából kitsalhassanak, azért, hogy az által az Isteni törvények' Országába belékössenek; Hogy minden törvény, melly a' maga határai között felséges és független, azonnal tyrannus leszen, mihellyest önnön határain kívül lépik; Hogy a' Polgári törvények nem szolgálhatnak regula gyanánt abban, a' mi a' Religió'jé, a' nélkül, hogy magok irreligiosusokká ne legyenek, és; Hogy abban az esetben, ha egygyik törvénynek a' másikért fegyvert kell fogni, hogy ennek principiumajit 's Dogmáját védelmezze, akkor az Isteni törvényt illeti, hogy az emberi törvényeket 's az embereket magokat is, a' kik ezeket tsinálták, védelmezze. —

„Ugy itélek, hogy ezen gondolatok elégségesek arra, hogy azt a' jobbitást, melly abban állana, hogy a' Religio nevezett a' törvény czikkelybe tétetődjék-bé, vissza vessük. A' mi engem' illet, én azokat, kik ezen dologra nézve vélelem egyformálog meggyőzöttetve nintsenek, arra kérem, hogy adjanak törvénytevő székeinknek elejikké meghatározott rendszabásokat, 's mondják-meg nekik meghatározott módon, hogy mit értenek ezen szón: Religio? A' mindenféle *Positiva*, az az, a' *Revelata Religiókat* akarjátok-e érteni? Az én eddig való egész beszédem czélja, Uraim, még egyszer elmondom, e' vala, hogy megmutassam, hogy — mivel a' Positiva vagy a' Revelata Religiók, a' magok valódi minémüségük szerint Hit-tudományokat, Dogmákat, 's Egyházi szokásokat foglalnak magokban — erre nézve az a' törvény, mellyet ti ezen tekintetben hozni akarnátok, mind ezekre a' Religiókra nézve tyrannusi 's felettébb vallástalan (irreligiosus) lenne. Ha pedig azt akar-

nátok, hogy nem ezeket a' Revelata Religiókat, hanem valamely mind ezeken felyül-lévőt, valamely mind ezen uralkodót, olyant a' melly mind ezekkel közönséges, egy szóval, hogy valamely abstracta philosophusi Religiót kelljen érteni: erre így felelek, hogy a' törvénybe egy illy meghatározatlan szót betenni, nagyon veszedelmes lenne, minthogy a' Birák és Esküttek semmiből meg nem tudhatnák azt bizonyosan, hogy ezen philosophusi Religióról, vagy pedig a' Revelata Religiókról közönségesen, avvagy különösen valamelyikről legyen szó, vagy hogy melyik Religiót sértette-meg az író, vagy közönségesen szollván a' bünös, kit ezen büntételért meg kellene itélni. Ez által sokkal nagyobb 's veszedelmesebb következésü bizontalankodásoknak tétetődnének - ki az ítélőbírák, mint a' mellyeket némelley Orátoraink, ez ellen: *Közönséges Moral*, felhoztak. Igen is igaz az, hogy a' meghatározott Politikai Dogmákon kívül a' közönséges just illető minden féle állításoknak vitatások által való megvizsgálására szabadságunk van; és én örömmel megújítom itt azon szavakat, mellyeket egy jó polgárnak 's egyes szívü Képviselőnek, Keratry Urnak szájából kijöni hallánk: „Nékünk így szól, „la ő, vagynak olyan meghatározott Politikai Dogmáink, mellyeket minden Frantzia tisztelni, megtartani, követni tartozik: de nintsének ám olyan Religiói Dogmáink, mellyek minden Frantziákkal közönségesek volnának. Mi törvényeket tsináltunk a' végre, hogy a' minnyájunkal közönséges Politikai Dogmákat bátorságosokká tehessük: de törvényeket nem tsinálhatunk ám a' végre, „hogy ezek által Religiói Dogmáinknak „tiszteletet szerezhessünk, a' mellyek nem „minden Frantziákra nézve birnak kötelező erővel.“ — Az ezen szavakból való következés minnyájunkat eléggé megvilágosíthat; 's ebből az előttem beszélt Orá-

tor Lainé Ur' ellenvetése is megfejtethetik, tudni illik, hogy miért történhetik az, hogy mi, a' nyomtatási törvényekben a' politikai intézetekről jobban gondoskodunk, mint a' Religiót illetőkről.

„Már most, minekutánna egy megjobbítás ellen, melly által a' *Religiónak* a' törvénybe való betéttelése javasoltatott, elég sokáig tusakodtam volna, következik, hogy az ellen a' megjobbítás ellen is tusakodjak, melly által a' javasoltatik, hogy még ezen nevezetet is hagyjuk-ki a' törvényből: *Közönséges Moral*. —

„Ezen szót *Moral*, minden ember érti; ennek nyilvánóságos értelme van: mihelyest pedig ötöt így magában jól értjük, könnyü leszen ekképpen összefoglalva is megértenünk: *Közönséges Moral*. Ez az a' *Moral*, mellyet a' lelkiismeret és okosság valamint minden népeknek úgy egygyen egygyen minden embereknek kinyilatkoztat, mivelhogy ők ezt minnyájok annak Isteni szerzőjétől a' magok lételjekkel egygyütt kapták. Ez a' *Moral* egy idejü a' Státusoknak összeszerkeztetődésekkel, „mivelhogy semmi „ilyen összeszerkeztetődést semmi egygyesületet nem gondolhatunk, nem képzelhetünk, Isten nélkül, ki a' jót megjutalmazza, a' rosszat megbünteti, napjaink' szerzője eránt való tisztelet nélkül, a' gyermekeknek az idősök eránt viseltető nyájas szeretetjek nélkül, a' Fejedelem eránt való hűség nélkül, hazaszeretet nélkül, egy szóval, azon jó tselekedetek nélkül, mellyeket minden népeknél feltalálunk, 's a' mellyek nélkül minden népeknek meghatározott sorsa az, hogy semmivé legyenek.“ A' Történetírás megtanít bennünket arra, hogy a' külömbkülömb Religiói gyakorlások melly idő-szakaszokban állottak-fel a' népek között; még arra is név szerént megtanít, hogy melyiknek ki volt felállítója, szerzője: de azt nem mondja-meg

ám, hogy a' Morál melyik időszakaszban vette kezdetét, azért, mivelhogy a' Morál minden Positiva Religiónál régibb, 's mivelhogy ezeknek származások előtt csak maga egyedül volt a' népek' Religiója. Akár melly babonáskodásba merült is, akármelly baromi állapotra jutott vagy juthatott is valaha valamely nép, a' tsakugyan soha nem történt, hogy ezen Közönséges Morálnak, ezen Eredeti Religiónak minden megszenteltetett jelei kitöröltettek volna belőlle; 's helyreállítása mindenkor lehetséges volt. Men-nél jobban *sanctionálta* valaha valamely Religió ezt a' mindenekkel közönséges Morált, annál szentebb volt ő, 's a' Keresztyénségé az a' halhatatlan ditsőség, hogy ő vitte azt, tisztaságának 's felséges tekintetének legmagasabb grádsára. A' Közönséges Morál tehát nem új dolog, nem tünemény a' nemzetek közt; és én megvallom, hogy meg nem foghatom, hogy honnét vehesse magát az ezeránt való kételkedés. Vannak olyan elnyomattatás által okoztatott keserőségek, mellyek ezen Morális érzékenységet (vagy az ezen Moráltól származó érzéseket) nagyon gyengítik: de tsakugyan soha ki nem irtják egészszen. Tegyük fel egy esetet, azt tudniillik, hogy valamely Tyrannus valamely Országot sok ideig elnyomva tartott. Ha már most, a' hosszas szolgaság' kebeléből, egy eddig esmeretlen ember egyszerre felserkénvén, magát hazájafiaiért kiteszi, az igazság és szabadság mellett legelőbbször megszollal: ezen ember ily módon egyszerre a' haza' ditsőségévé leszen, 's a' Közönséges Morál megboszszulójának, Organumának lenni hirdettetik; néki minden szivek elejibe sietnek, 's a' Tyrannismusként a' fundamentoma is megrázódik. (Ezen szavaknak hallására hirtelen sok Képviselek Lainére vetették szemekiket, minthogy ő volt az, a' ki 1814-ben, az akkori törvényhozó gyűlés-

ben, Napoleon ellen ki keñni mérészlott). Ilyen jelekből esmeri-meg az ember a' Közönséges Morált; ez a' nemzetek' legfőbb öröksége, legbetsesebb kintse, és ez minden féle jóságos tselekedetek, áldozat-tételek, 's minden hazafiúi elszánások által gazdagabittatik megszűnés nélkül; minden jó polgárnak kötelessége ezt annyiya nevelni, a' mennyi tölle kitelik; a' Hérósi lélekkel bírók pedig nem esmernek mértéket ennek öregbitésében. Frantzia Ország gazdag ezen kintsnek dolgában, 's készen van arra, hogy magát még jobban is meggazdagítsa; és ha ti, a' ti törvényeitek által a' Közönséges Morált minden megtámogatások ellen megoltalmazni fogjátok, így hazátok jóltévőji 's valóságos Organumai fogtok lenni.“

\* \* \*

C u v i e r, a' Királyi Biztos, ekképpen magyarázta-meg, hogy mit értenek a' Ministerek a' *Közönséges Morálon*, 's annak *Goromba Megsértésén?* — „A' Közönséges Morálnak, mint minden Társasági Rend egyedül való oszlopának talpköve, abban a' religiosus érzékenységben áll: melly szerént az ember a' Világ' teremője eránt azzal a' tisztelettel viseltetik, a' mellyel neki magát tartozni gondolja; és a' melly szerént minden ember az Istennek és egy jövendő életnek létében azon kötelességek *sanctionáltatódások* at keresi, mellyeket ezen a' világon teljesíteni tartozik. Ezt az érzékenységet értjük mi a' Közönséges Morál nevezet alatt; ezen közönséges érzékenység, mellyet az Isten az emberbe ennek teremtetésekor maga belé plántált, az az érzékenység, mellyet a' Hitetlen még a' maga tsalfa okoskodásai között se olthat-ki magából egészszen, ez az, a' mit mi a' *Közönséges Morálon* értünk. Ezen érzékenységet, nem tsak közönségesen, hanem azon igazságoknak, mellyeken, mint talpköveken fekszik, popularis, egyenes, világos, 's

meghatározott megtámadtatása által, megsérteni, továbbá az által is megsérteni, hogy azon embereknek szívét, kik ezen Morális érzékenységet a' magok különös 's az ő általok igaznak tartató *Cultussok* (Isten-tiszteletjek) szerént gyakorolják, keserítik — ez az, a' mit mi a' Közönséges Morál' goromba megtámadtatásának nevezünk. A' Religiót, mint Religiót gorombán megtámodni, azoknak Valójikat kimotskolni, kitsufolni, különösen minden Religiónak szokásait nevetségessé tenni, mind ezek teszik: a' Közönséges Morált gorombán megsérteni, megmotskolni, minthogy mind ezek által azok a' fundamentumos talpkövek, mellyeken ezen Morál fekszik, felettébb keserítő és gyűlölséges módon megbántatnak, és felforgattatnak, semmivé tétnek.“

A' közelébb költ M. Kurirban megemlítettük vala, hogy végezetre a' voksoláskor, a' Ministerek vélekedése győzedelmeskedett azeránt, hogy nem kell a' törvénybe a' Religio nevezetet betenni, minthogy a' Ministerek vélekedésének 110 vokskok fogták pártját, 92-ten voltak ellenzőji. — Mivelhogy tehát ellenzőji is jó számmal találtattak, kik közül némelleyek nagyon gyökeres okoskodásokon építették értelmeket: illő leszen ezek közzül is felhozni némelleyeket: —“

„Én (igy szollott *Marcellus*) a' Lainè Ur' megjobbitó jóvállásának fogom pártját; én is azt kívánom mint ő, hogy a' Religio nevezett a' törvénybe, a' *Közönséges Morál'* elejébe tétettségbe, és hogy az Ég' leánya betsülteség-meg legalább annyira, mint az emberek' erőtelen munkája, a' *Philosophia*. Ma még egyszer szerentsésnek nevezem magamat, hogy ezen tárgyat, mellyet ma védelmezek, 1817-ben is, midőn azt ezen Kamarában, jóvállásképpen *Cornet-d'-Incourt* Ur hozta vala fel, védelmeztem. Az a' kifejezés, hogy a' Re-

*ligio goromba megbántásának* meg kell büntettetni, a' legtoleransabb embernek se' okozhat semmi nyughatatlanságot. Hisze' a' goromba megtámadás nem volt meggyőződésnek eszköze soha. Melly szerentsések volnánk mi, ha a' múlt században azok a' mi, fájdalom! igen nevezetes iróink, kik a' Religiót a' magok igen is goromba megtámadásaik által terhelték, a' törvények által megfenyítették volna. Melly sok inségek-től megkimélltetett volna Frantzia Ország! Mi a' Közönséges Morál, ha a' Religio által pontosabban meg nem határoztatik, a' melly Isteni erőt költsönöz néki? A' Morált minden ember a' maga systemája 's gondolkozásának fennhéjzása szerént magyarázza. Az eltévedtek eránt való türelem, sőt a' nyájas szeretet 's kegyes jó akarat, vagy hogy mindent egy szóba foglaljuk, az egész emberszeretet, az Isten parantsolatja' 's az igaz Religio' Dogmája.“ — Szavait így végzi ezen Orátor: — „Ha a' mai világban azt a' bátorságot azt a' magunk feláldozását, mellyel némelleyek a' köz jóért tusakodunk, meg nem esmerik is: mindazáltal már tsak a' mi ellankadhatatlan megátolkodásunk is annak bizonyosága, hogy jóvállásunk meggyőződésen fundálódik, 's hogy mi mindeket még Üldözőinket is szerentséseknek szemlélni kívánván, Frantzia Országának boldogságát egyedül tsak az igaz jussal biró Hatalomban, ezt a' Hatalmat pedig tsak abban a' Religióban találjuk fel, a' melly Frantzia Orzágnak sorsát 14 századok alatt kormányozván, ezen országot legnemesebb 's legboldogabb országgá tette.“

Az a' *Cornet-d'-Incourt* nevű Képviselő, kiről feljebb *Marcellus* emlekeze, ez úttal sort nem találhatván az ezen fontos tárgy felett való beszéllésre, meghatalmazta a' magok' (az Ultrák') Ujságát, a' *Quotidiennét*, hogy az itt következő beszédet, mint ha ő azt a' Kö-

vetek' kamarájában valósággal elmondta volna, hirdesse - ki: —“

„Uraim! a' tanátskozás, mellyet most folytattok, nagyon szomorú és tsudálatos ábrázatba öltözött. A' Ministerek által jóvalltatott törvény szerént, egy városszolgát egy mezőpásztort gyalázattal nem lehet illetni, úgy, hogy 50-től fogva 3000 Frankig való büntetéstől ne kelljen félni: de a' Morál ellen bünhödni szabad 16-tól fogva 500 Frankig való büntetésért; a' Religio ellen pedig minden büntetés nélkül. A' mi századunkhoz nagyon méltó megvilágosodás! Ha mi most ezen Systema ellen a' Legkeresztyénebb Országban kikelünk, 's a' Religio' jusait védelmezzük, eme' bálványozó Birónak kérdését terjesztik előnkbe: Mi a' Religio? — 's a' mi Biztosságunk' betsületes Referense (Courvoisier) maga meg is felel reá, azt mondván: *Hogy a' Religio az a' Morál, melly örökké oly változhatatlan, mint a' természet és az okosság.* Az után pedig egy más Orátor áll elő (Benjamin Constant), 's azt kérdi, hogy *hát a' Morál mitsoda?* 's azt javasolja, hogy ki kell hagyni mind a' kettőt. De áldassék érte az Ur' neve, ez a' philosophusi lágymelegség (indifferentismus) a' föld' színén még nem bírja a' nagyobb részt, mellyet jól láthatunk abból, hogy a' thronusok, az Országlószékek, 's a' társasági Rend még fenn állanak. Végre elő-áll a' harmadik Orátor (Cuvier), kire az Országlószék azt bizta, hogy a' jóvallott törvényt védelmezze. Ez ugyan mérséklettséggel 's böltsességgel beszéllett egy darabig, hanem egyszer elfelejtkezvén, hogy a' Szent Lajosnak egygyik

maradéka', az Anyaszentegyház' legidősebb fija' nevében beszél, nem irtódzott a' száján ezen tsudálatos szavakat kibotsátani: *Kisértetbe juthattunk volna, hogy Szent Lajosnak megbotsásunk!* Ah! Ő, ez a' Nagy Király, Nagy Szent, ez a' Frantzia Ország' Védlője, Ő botsásson-meg nekünk, 's az Ő oltalma nyugtassa-meg a' Thronus 's a' Religio' barátjait. Nem tudják-é a' Religio' barátjai, hogy ennek semmi szüksége nints földi oltalmaztatásra? Ez egyedül az, melly lántzon is szabad, üldözötve 's gyaláztatva is diadalmas 's ditsőséges lévén, és soha meg nem másolódó igéreteken fundáltatván, a' Morálistáknak minden tévelygéseik, a' természetnek különbözőkülömb tüneményei, az elme' okoskodásainak szüntelen való változásai, 's a' birodalmaknak rettentő felforgattatásai között is, *változhatatlan* marad. De, földnek Hatalmasai! néktek van ám szükségetek a' Religióra, azért, hogy az Égnek ezen leánya a' ti méltóságotokat szenté tegye 's intézeteiteket védelmezze. Ha ti ennek oltalmát megvetitek, ha homokra építetek, jaj néktek; legelőbb is magatok fogtok töredékeny épületeitek alá temettetni.“

### Szent Ilona.

Azok a' személlyek, kikről említettük vala, hogy az Anglus Országlószéktől engedelmet nyertek légyen a' Bonapartéhoz való menetelre, Aprilis' 17-dikén *Ostendéből* Doverhez által eveztek, a' hol már egy hajó készen várta őket, hogy arra haladék nélkül felüljenek, 's elevezzenek.

*Száz forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —*

*Máj. 4-dikén 249½ — 5-dikén 249¼ — 6-dikén 249¼ — forintot.*

*A' Marhahusnak fontja, Bétsben, Májusra, 17 krajtzárra határoztatott.*

# Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

## Magyar Ország.

A' *Budai* újságlevelek szerint a' Pesti nagy theátrumon e' hónap' 3-dikán Magyar nyelven való eljáztodtatásra ezen játékot hirdették-ki 's jáztodták is kétségkívül el: A' *Tatárok Magyar Országban*, (*Kisfaludy Sándor* Ur által).

A' *Bátsi* tsatornán a' közelebb múlt 1818-dik esztendő folytában által vitett: 859,553  $1\frac{1}{4}$  Mérő különbféle *Gabona*; 71434 akó *Bor*; 102015  $1\frac{1}{2}$  mázsa *Aerarialis Só*; 99820  $3\frac{1}{4}$  mázsa *Fa*; Épületnek való szerek, *Dohány*, *Köszén*, *Bőrök*, *Gubats*, *Házi eszközök*, *üres Hor-dók*, egyéb *Eleség* öszveségesen 808693 mázsa. Ezen terhek vitettek 624 hajókon, mellyek 4,5,6000 mázsával voltak megterhelve. Egygyiken volt 6469 mázsa *Só*. Azon kívül 231 *üres Hajó* is szállított által.

## B é t s.

A' *Romából Bétsbe* érkezett legújabb levelek szerint, mellyek *Aprilis*' 22-dikéig terjednek, *Császár és Császárné ő Felségek*, valamint *Carolina ő Cs. Fő Herczegaszszonysága 's a' Cs. Felsőges familiának* egyéb ott lévő tagjai, kivánt jó egészségben voltak minnyájan. — *April. 20-dikán* estve oly nagy és fényes bál adatott a' *Capitolium palotájában*, hogy két ezerre telt a' hivatalosok száma. A' világosítások 's a' palota előtt elégetett tűzjáték, igéző szépségűek voltak. A' tűzjáték után *Császár ő Felsőge*' tiszteletére *Cantate* tartatott, mellyet *Abbate Santucci* költött, 's a' híres *Floravanti* nevű muzsikamester alkalmaztatott muzsikára. A' bált fényes vendégség rekesztette-be, a' hol *Császár és Császárné ő Felsőgeken 's a' Romában* lévő minden más *Fejedelmi személyeken* kívül, sok fő *Dámák*, *Kardinálisok*, és minden *követségi tagok* jelen voltak, 's egy nagy asztalnál ültek, melly a' ké-

pes *galléria*' nagy szálájában terítettett vala fel. Egyéb hivatalos személyek a' több szálákban felterítettett külömbkülömb asztaloknál ettek ittak.

*April. 21-dikén* estve a' *del Mausolio di Augusto* theátrumán adatott fényes bál; 25-dikre pedig, mint vasárnapon a' *Circus Agonalison* szándékoztak *Pályafutást* tartani.

*April. 22-dikén* estve a' *Romában* lévő *Cs. K. Követ Hertzeg Kaunitz-Rittberg* Ur adott rendkívül fényes és szép izlés szerint elintéztetett bált, a' mellyet *Császár és Császárné ő Felsőgek* is megtiszteltek, minden *Romában* lévő egyéb *Fő Urakkal* egygyütt jelenlétekkel, 's a' melyre több száz *követségi személyek 's egyéb ott lévő fő idegenek* meghivattattak. A' mulatság *Concerten* kezdődött, 's *bálozáson* végződött. *Ő Cs. Felsőgek* is ott maradtak éjféli egy óráig.

Az *ő Cs. Felsőgek Romából* való útnak indulása változás nélkül 26-dikra volt határoztatva, a' melly napon *Molodi-Gaetaig* menni, 's ott meghálni, 's más nap' estvére *Nápolyba* érkezni szándékoztak, a' hova *Metternich ő Hertzegsége ő Felsőgek* előtt már 24-dikben reggel útnak indulandó vala.

*Bétsben*, *Császárné ő F. gének* mint a' *Fő Nemes Aszszonyságok Csillag Keresztes Rendje*' *Oltalmazójának* *Felső. parantsolatjából* e' hónap' 3-dikán az *Üdv. templomban* a' *Keresztfeltalálásának emlékezetét* inneplették ezen *Rendnek* *Bétsben* lévő tagjai.

A' mit közelébbi újságunkban arról irtunk, hogy a' *Wien* mellett lévő theátrum' tulajdonosa *Gróf Pálffy Ferdinand*, ezen theátrumnak 's a' megnevezett házaknak 's drágaságoknak *Lottéria* által lejendő kijáztására, *Császár ő Felsőgétől* kegyelmes engedelmet nyert legyen, azt a' *Bétsi Udvari Ujság*' 102-dik számú darabjában is olvasni lehet.